

Sociálny pracovník obce – metodológia kurzu a curriculum

Mgr. Miroslav Cangár

Profesia sociálneho pracovníka v obci je náročná, keďže jeho pracovnou náplňou je primárny kontakt s občanmi, ktorí potrebujú sociálnu pomoc a sociálne služby. Hlavnou úlohou sociálneho pracovníka obce je vedieť klienta okamžite zaradiť, vedieť, kam ho treba posunúť a ako mu pomôcť. Predpoklady na takúto pracovnú pozíciu sú náročné a takýto pracovník sa musí orientovať v základnej legislatíve v sociálnej oblasti, základoch sociálnej práce, manažmente, písaní projektov, komunikácii s občanmi a práci s počítačom.

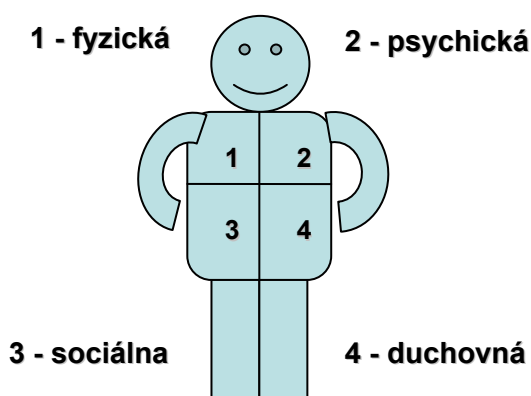
Popísať metodológiu a štruktúru kurzu sociálny pracovník nie je také jednoduché, keďže vzdelávanie obsahovalo širokú škálu vzdelávacích oblastí a na jeho realizácii sa podieľali tri partnerské organizácie a väčšie množstvo lektorov. V texte sa budem snažiť priblížiť základnú štruktúru a metodológiu (a jej filozofiu), na ktorej sme položili základy kurzu Sociálny pracovník obce. Celý text rozdelíme do troch hlavných častí:

- 1. Vzdelávanie Sociálny pracovník obce – základná vízia a história, rámec a štruktúra obsahu vzdelávania, prepojenie teoretickej a praktickej časti.*
- 2. Vzťah účastník - lektor.*
- 3. Príklady metód používaných vo vzdelávaní*

1. Curriculum – Sociálny pracovník obce

1.1. Základná vízia a história.

V júni roku 2005 sa začalo v rámci projektu *Zvyšujeme šance pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva spoluprácou obcí a neziskových organizácií*, s prípravou curricula určeného na takéto špecializované vzdelávanie pracovníkov samosprávy. **Našou víziou pri tvorbe kurzu bol komplexný pohľad na občana¹ (obrázok 1.) – prijímateľa sociálnych služieb a pomoci, ktorá mu mala byť poskytnutá čo najadresnejšie a najrýchlejšie so zameraním na jeho individuálnu životnú situáciu a potreby.** Zároveň sme považovali za veľmi dôležité, aby sociálni pracovníci obce získali čo najviac praktických skúseností a zručností priamo v teréne v obciach, kde sa stretávajú s reálnymi životnými situáciami. Snažili sme sa o to, aby obsah kurzu vychádzal z komplexnosti pracovných úloh sociálneho pracovníka, a to bolo dôvodom jeho obšírnosti a nasledovného rozdelenia – 240 hodín teórie a 1200 hodín praktického výcviku.

Obrázok 1. – Človek ako komplexná bytosť so svojimi štyrmi základnými rovinami.

Autormi curricula boli odborní pracovníci partnerských organizácií – SOCIA nadácia na podporu sociálnych zmien, Asociácia vzdelávateľov samosprávy a Rada pre poradenstvo v sociálnej práci. Proces tvorby curricula prebiehal vo viacerých etapách, v rámci ktorých si jednotlivé organizácie spracovali základný obsah, za ktorý boli zodpovední. Následne sme sa snažili nájsť kompromis v poradí jednotlivých častí vzdelávania tak, aby celý systém nebol chaotický, ale aby mal logickú postupnosť. Táto postupnosť vychádzala z toho, akým

¹ Komplexnosť jedinca vnímame v štyroch základných rovinách, ktoré charakterizujú základné oblasti jeho života a prežívania. Hovoríme o fyzickej, psychickej, sociálnej a duchovnej stránke človeka. Ani jedna z týchto stránok neexistuje bez ostatných troch a venovať sa len jednej bez toho aby sme vnímali aj ostatné zvyšuje riziko neúspechu. Všetci pracovníci v pomáhajúcich profesiách by si mali uvedomovať tieto roviny, lebo bez toho nie sú schopní poskytnúť kvalitnú, adresnú a flexibilnú pomoc svojmu klientovi.

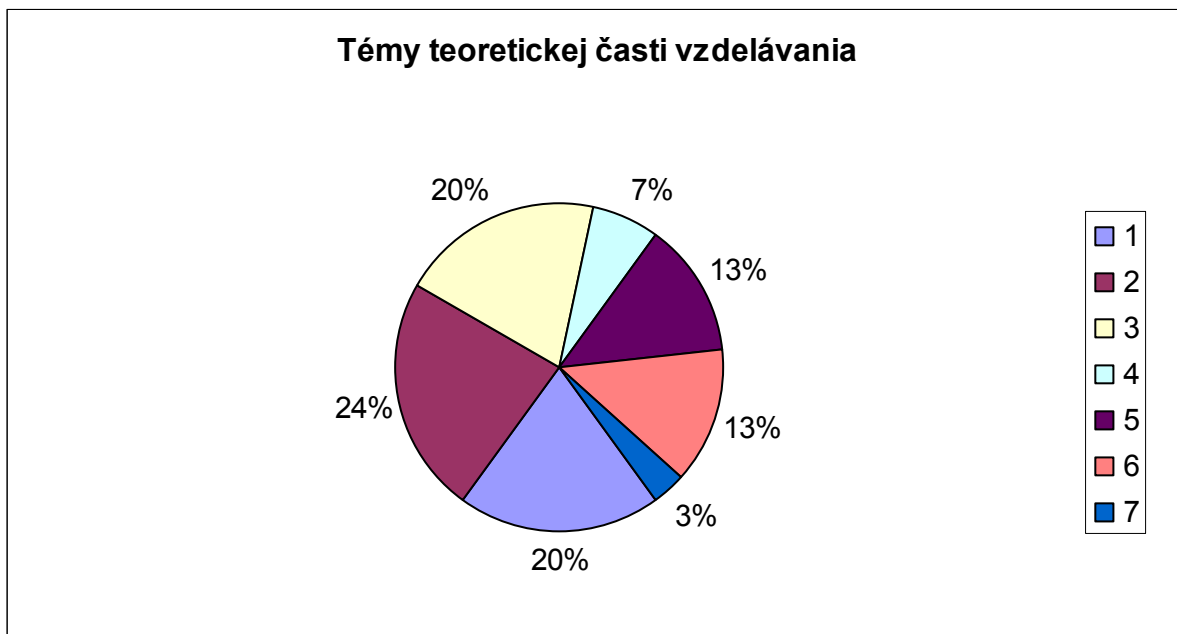
spôsobom by mal logicky sociálny pracovník obce v rámci vzdelávacieho procesu spoznávať túto pracovnú profesiu. Počas procesu tvorby curricula sme jeho obsah verejne prezentovali a nechali oponovať odborníkom zo sociálnej oblasti. V auguste 2005 bola hotová finálna verzia 10 - mesačného odborného kurzu.

Vzdelávanie „Sociálny pracovník obce“ je akreditované Ministerstvom školstva SR a majú ho akreditované organizácie Rada pre poradenstvo v sociálnej práci a Asociácia vzdelávania samosprávy.

1.2 Rámec a štruktúra obsahu vzdelávania

Celé vzdelávanie sa skladá z ôsmich základných častí:

- 1) Postavenie obecnej samosprávy v systéme verejnej správy na Slovensku – 48 hodín
- 2) Sociálna práca v obci – 56 hodín
- 3) Osobnosť sociálneho pracovníka obce a manažment – 48 hodín
- 4) Princípy fungovania mimovládnych organizácií – 16 hodín
- 5) Počítačové zručnosti – 32 hodín
- 6) Sociálno-psychologický výcvik – 32 hodín
- 7) Záverečné práce a skúšky – 8 hodín
- 8) Praktická časť – 1200 hodín

Postavenie obecnej samosprávy v systéme verejnej správy na Slovensku

Pri tvorbe vzdelávania sme vychádzali z prirodzenej postupnosti riešenia pomoci človeku. Ak chce byť sociálny pracovník v obci úspešný, tak musí mať základný prehľad o tom, aká je štruktúra prostredia, kde pracuje. Prvá časť vzdelávania – Systém verejnej správy v Slovenskej republike bola zameraná na základný prehľad o fungovaní verejnej správy a osobitne samosprávy v Slovenskej republike. V tejto časti vzdelávania sme sa zamerali aj na legislatívnu stránku v sociálnej oblasti a hlavne na kompetencie samosprávy v sociálnej oblasti. Celá prvá časť pokrývala z časového hľadiska 48 vyučovacích hodín.

Pozostávala z dvoch základných celkov:

- Systém verejnej správy v Slovenskej republike
 - Verejná správa – štruktúra, rozdelenie
 - Základy fungovania samosprávy – obec, mikroregión – ich fungovanie z pohľadu samosprávy
 - Prechod kompetencií na regionálne samosprávy, mestá a obce
 - Plány sociálno-ekonomického rozvoja obce a regiónu
- Právna analýza zabezpečenia sociálnych služieb samosprávou
 - Súčasná platná legislatíva v sociálnej oblasti, stav a perspektíva
 - Postavenie mesta a obce v systéme zabezpečovania sociálnych potrieb a sociálnych služieb.

Sociálna práca v obci

Druhou časťou curricula bola Sociálna práca v obci. Skladala sa z dvoch celkov, a to:

- Sociálne potreby a služby
- Komunitná sociálna práca.

Sociálne potreby a služby

Logickým pokračovaním prvej časti o verejnej správe, legislatíve bolo zadefinovanie základných pojmov – sociálne potreby a sociálne služby. Súčasťou vymedzenia týchto základných pojmov je história sociálnych služieb v Slovenskej republike a vo svete za posledné dve storočia, ktorej cieľom bolo pochopenie vývoja sociálnej oblasti a aj komunitných sociálnych služieb a sociálnej práce v obci.

Na tento celok nadväzuje zadefinovanie pojmu „občan“ so špecifickými potrebami, a zmyslu individuálnej práce v sociálnej oblasti. Za zadefinovaním občana so špecifickými potrebami nasledovali témy venované prostrediu, v ktorom občan žije, čiže obci. Analýza sociálnych potrieb občanov, stav a prognóza sociálnych služieb sú prvým odborným nástrojom, ktorý sme poskytli účastníkom vzdelávania. Analýza sociálnych potrieb občanov je jedným zo základných zdrojov informácií pre komunitné plánovanie v obciach a sociálni

pracovníci obce sa bez znalosti tohto odborného nástroja nezaobídu. Vďaka analýze sociálnych potrieb občanov v obci sa plánovanie sociálnych služieb nestáva len teoretickým „proforma“ materiálom obce.

Celá druhá časť v rozsahu 24 vyučovacích hodín má päť celkov:

- História sociálnych služieb
- Osobnosť jedinca so špecifickými potrebami – biologické, psychické, sociálne a duchovné
- Obec ako sociálny útvar, sociálna skladba obyvateľstva a demografický vývoj
- Sociálne služby v kontexte teórie a praxe
- Analýza sociálnych potrieb občanov, stav a prognóza sociálnych služieb v obci.

Komunitná sociálna práca

V tejto časti vzdelávania sa venujeme už konkrétnej komunitnej sociálnej práci. V úvode tejto časti sa definujú pojmy komunita, sociálny problém, sociálna sieť. Poradenstvo a supervízia majú ako základné metódy sociálnej práce v obci osobitné postavenie v curricule. V treťom celku tejto časti sa venujeme sociálnej práci v obci a v mikroregióne z hľadiska individuálneho, skupinového a nakoniec aj komunitného. Významným dielom tejto časti je stať o využití ľudských zdrojov, kde sa účastníci curricula učia o aktivizácii občanov v obci, o spolurozhodovaní a samorozhodovaní. Sociálny pracovník obce tu získa informácie o práci so špecifickými typmi klientov, ako sú nezamestnaní, seniori, závislí, menšiny, zdravotne postihnutí, utečenci a prostitúcia. Tieto špecifické skupiny sme vybrali z toho dôvodu lebo patria k najčastejším, s ktorými sa sociálny pracovník v obci stretne. Komunitná sociálna práca má v tomto curricule 32 hodín výučby a je tvorená týmito základnými celkami:

- Komunita a sociálny problém
 - Sociálna sieť a práca so sociálnou sieťou
- Poradenstvo a supervízia
 - Vedenie poradenského procesu
 - Vlastnosti a osobnosť sociálneho poradcu, jej rozvoj a prevencia proti syndrómu vyhorenia
 - Význam supervízie
- Sociálna práca v obci a mikroregióne
 - Sociálna práca s jednotlivcom
 - Sociálna práca so skupinou a rodinou v obci
 - Sociálna práca s komunitou v obci a mikroregióny
 - Využitie ľudských zdrojov a kapitálu – Aktivizácia občanov v obci a mikroregióne, spolurozhodovanie, samorozhodovanie

- Sociálna práca so špecifickými skupinami z pohľadu individuálnej, skupinovej a komunitnej práce
 - Nezamestnaní
 - Seniori
 - Závislosti (alkohol a drogy)
 - Menšiny
 - Zdravotne postihnutí
 - Utečenci
 - Prostitúcia

Osobnosť sociálneho pracovníka obce a manažment

Osobnosť sociálneho pracovníka

Tretia časť curricula sa venuje etickému a hodnotovému základu práce sociálneho pracovníka v obci. Sociálny pracovník v obci ako primárna kontaktná osoba pre občanov so sociálnym problémom, musí spĺňať osobné a odborné predpoklady na takto náročnú prácu. V tejto časti sme zadefinovali kompetencie a zodpovednosť sociálneho pracovníka obce a zároveň sme tu vytvorili priestor pre rozvoj základných sociálnych zručností.

Sociálne zručnosti

- Efektívna komunikácia a empatia – kultúra, medzikulturálna komunikácia, religiozita
- Zvládanie stresu, riešenie konfliktov
- Asertivita, spolupráca a delegovanie právomocí
- Plánovanie času, time-manažment

Kompetencie a zodpovednosť sociálneho pracovníka

- Etické princípy v praxi, etický kódex
- Práca v tíme a spolupráca s partnermi, oddeleniami samosprávy

Manažment

Sociálny pracovník obce okrem toho, že je primárnym kontaktom pre občanov obce, mal by pracovať zároveň aj ako manažér sociálnych služieb v obci alebo regióne. Piata časť curricula je práve tou, ktorá poskytuje získanie manažérskeho zručností, ale aj informácií o projektovom manažmente a návodom na to, ako vypracúvať projekty. V rámci manažmentu sme sa zamerali hlavne na metódy riadenia sociálnych služieb a sociálnej práce. Celý blok má len 16 teoretických hodín, kde sa poskytnú základné informácie o daných témach.

Blok obsahoval tieto základné témy:

- Sociálny manažment

- Metódy a riadenie sociálnej práce
- Písanie projektov a ich realizácia

Princípy fungovania mimovládnych organizácií

Mimovládne organizácie sú dôležitým partnerom sociálneho pracovníka v obci. Ide hlavne o organizácie, ktoré poskytujú verejnoprospešné služby, najmä v sociálnej oblasti. Sociálny pracovník obce by mal poznať základné fungovanie neziskového sektora v Slovenskej republike, a to z dôvodu efektívneho využívania zdrojov, ktoré tento sektor poskytuje. V 16 - hodinovom bloku o mimovládnych organizáciách boli diskutované nasledovné základné témy:

- Základné charakteristiky a funkcie MNO
- Štruktúra činnosti MNO a ich právne formy
- Špecifiká riadenia a financovania MNO
- MNO poskytujúce sociálne služby – právna úprava, štruktúra poskytovateľov na Slovensku, aktuálne otázky spolupráce so samosprávou
- MNO zaoberajúce sa komunitným rozvojom a aktivizáciou občanov
- MNO a obhajoba práv a záujmov špecifických skupín obyvateľstva
- Rozvojové partnerstvá a úloha MNO v nich

Počítačové zručnosti

Predposledným teoretickým blokom v curricule sú počítačové zručnosti, ktoré v súčasnej dobe patria k základnej odbornej výbave takmer každej pracovnej profesie. V rámci curricula sme sa zamerali na základné počítačové zručnosti a prácu s kancelárskym softwarom. Celý blok mal rozsah 32 hodín, ktoré prebiehali veľmi praktickým spôsobom, pretože všetci sociálni pracovníci obce mali ako pracovnú pomôcku zabezpečený notebook. Tento blok obsahoval:

- Microsoft Outlook
- Microsoft Word
- Microsoft Excel
- Microsoft Power Point

Sociálno-psychologický výcvik

Sociálny pracovník obce by mal mať veľmi dobré sociálne a komunikačné zručnosti, slúžiace k tomu, aby bol schopný dobre vykonávať svoju činnosť v obci. V rámci curricula sme pripravili 32 - hodinový sociálno-psychologický výcvik zameraný na:

1. Verbálnu a neverbálnu komunikáciu

2. Techniky zamerané na sebapoznávanie
3. Podporovanie a uvoľňovanie emočného sebavyjadrenia
4. Spätnú väzbu (feedback)
5. Interpersonálna percepcia,
6. Techniky zamerané na empatiu, rozvoj emocionálnych významných a blízkych vzťahov, sociálne vzory
7. Spoluprácu a kooperáciu

Praktický výcvik

V rámci curricula Sociálny pracovník obce sme pripravili veľké množstvo praktického výcviku, ktorý vykonávali účastníci priamo v obciach ako zamestnanci obecného úradu. Praktický výcvik mal 1200 pracovných hodín a prebiehal počas 10 mesiacov. Obsah praktického výcviku sme prepojili s teoretickými hodinami, ale zároveň sme ho regulovali pracovnými úlohami, ktoré sme zadávali sociálnym pracovníkom obce. Praktické úlohy mali nasledovné zadania:

Zadanie 1: Spracovanie mapy miestnych orgánov verejnej správy, vrátane vnútornej štruktúry obecného úradu. Nadviazanie kontaktov s ich predstaviteľmi, konzultácie o možnej spolupráci. (Obecný úrad, obecné zastupiteľstvo, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pobočka Sociálnej poisťovne, úrad samosprávneho kraja, príp. ďalšie).

Zadanie 2: Vytvorenie úplnej databázy znevýhodnených skupín obyvateľov obce (starší ľudia, osoby so zdravotným postihnutím, rodiny, v ktorých je obec náhradným príjemcom dávky a v ktorých sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany, bezdomovci a závislé osoby, osoby po odpykaní trestu a pod. Vytvorenie databázy obyvateľov, ktorým sa poskytujú sociálne služby.

Zadanie 3: Vedenie pracovného denníka.

Zadanie 4: Nácvik komunikačných a facilitačných schopností. Vytvorenie modelovej situácie: napr. prezentácia návrhu riešenia sociálnych potrieb obce pre skupiny užívateľov.

Zadanie 5: Vypracovanie plánu osobného rozvoja

Zadanie 6: Spracovanie analýzy sociálnych potrieb obce. Porovnanie reálneho stavu služieb a potreby sociálnych služieb v obci. Návrh riešenia neuspokojených sociálnych potrieb obce a mikroregiónu.

Zadanie 7: Prezentácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb obce v power - pointovej podobe.

Zadanie 8: Písanie projektu na realizáciu opatrení komunitného plánu.

Zadanie 9: Vypracovanie dokumentov a postupu pre registráciu mimovládnej organizácie.

Zadanie 10: Vypracovanie prípadovej štúdie sociálnej práce s konkrétnym klientom.

1.3 Prepojenie teoretických tém a praktických úloh

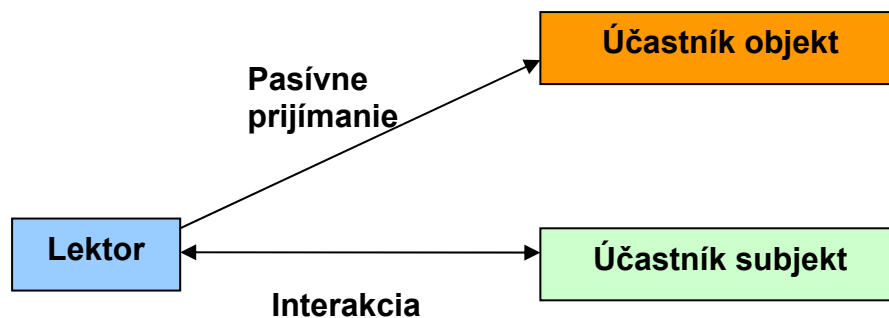
V rámci štruktúry kurzu sme sa snažili o to, aby vzdelávanie bolo veľmi úzko prepojené na prax priamo v obciach. V rámci vzdelávania sme sa snažili pripraviť praktické úlohy tak aby boli tematicky prepojené na všetky časti teórie. V nasledujúcej tabuľke uvádzame tieto prepojenia:

Teoretická téma	Praktické zadanie
1. Postavenie obecnej samosprávy v systéme verejnej správy na Slovensku	1. Spracovanie mapy miestnych orgánov verejnej správy.
2 Sociálna práca v obci	2. Vytvorenie úplnej databázy znevýhodnených skupín obyvateľov obce. 6. Analýza sociálnych potrieb obyvateľov v obci a návrh opatrení komunitného plánu 10. Vypracovanie prípadovej štúdie sociálnej práce s konkrétnym klientom.
3. Osobnosť sociálneho pracovníka a manažment Sociálno-psychologický výcvik	3. Vedenie pracovného denníka 4. Nácvik komunikačných a facilitačných schopností a zručností. 5. Vypracovanie plánu osobného rozvoja 7. Prezentácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb v powerpointe 8. Písanie projektu na realizáciu opatrení komunitného plánu
4. Princípy fungovania MVO (NGO)	9. Vypracovanie dokumentov a postupu pre registráciu MVO (NGO)
5. Počítačové zručnosti	7. Prezentácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb v powerpointe Všetky zadania museli byť spracované v elektronickej podobe.

2. Vzťah účastník – lektor

Vzdelávanie Sociálny pracovník obce prebiehalo v 5 skupinách a prešlo ním 85 pracovníkov z celého Slovenska. Samotná teoretická časť mala 240 hodín a prebiehala počas 10tich mesiacov. Takáto obšírnosť vzdelávania si vyžadovala veľké množstvo lektorov, ktorí boli z viacerých organizácií. Zaviesť jednotnú metodiku práce pri tomto počte a rôznorodosti lektorov bolo náročné a preto nie je možné jasne povedať, že taká alebo taká metodika bola využitá. Môžeme sa len oprieť o to, že základným prístupom práce lektorov v kurze Sociálny pracovník obce bolo vytvorenie si partnerského interaktívneho vzťahu s lektorom.

Vzťah medzi účastníkom a lektorom môžeme vnímať v dvoch základných rovinách (obrázok 2.) a to:

Obrázok 2. Zjednodušený model dvoch základných rovín vzťahu účastník – lektor.

Účastník je objektom vzdelávacieho procesu – pasívne prijíma teoretické informácie, ktoré mu lektor prezentuje. Účastník nie je v procese aktívny. Táto rovina je typická pre formálne tradičné vzdelávanie. Vzťah medzi lektorom a účastníkom je jednosmerný.

Účastník je subjektom vzdelávacieho procesu a je aktívnym partnerom lektorovi. Vzniká tu obojsmerný vzťah s cieľom výmeny vedomostí a poznatkov. Postavenie účastníka vzdelávania – partnera je viac motivujúce ako postavenie účastníka, ktorý je len pasívnym prijímateľom informácií, čo je veľmi často až domotivujúce. V tomto type vzdelávania, keď je účastník subjektom vzdelávanie berie lektor do úvahy jeho individuálne predpoklady a potreby. Základná myšlienka v tomto procese je tá, že treba stavať na tom v čom je študent dobrý a využiť to ako pozitívnu motiváciu, pre dosiahnutie cieľov, ktoré študent má.²

V rámci nášho vzdelávania sme dbali o to aby bol vzťah medzi lektorom a účastníkom, čo najviac partnerský, keďže išlo o vzájomnú výmenu informácií, vedomostí, skúseností a zručností.

² FREIRE, Paulo and FAUNDEZ, Antonio. 1989. *Learning to question. A pedagogy of liberation*. New York: WCC Publications. 1989

Druhá rovina tohto modelu bola v tom, že naše vnímanie vzťahov v sociálnych službách je založené na princípe rovnosti a rešpektu a klientovej aktívnej účasti na riešení problému. Preto sa vzťah subjekt – subjekt presúva aj do roviny sociálny pracovník obce – občan. Využitím vzťahu subjekt - subjekt vo vzdelávaní sociálnych pracovníkov obce sme predpokladali prenesenie tohto modelu aj do ich práce s ich klientmi na obciach.

Celý vzťah účastník – lektor sa niesol v duchu praktického učenia sa a získavania svojich individuálnych skúseností. Cieľom bolo získať kritické vnímanie rozdielov medzi teoretickými poznatkami a praxou. Snažili sme sa o to aby účastníci cez veľké množstvo praktických skúsenosti vedeli využiť teóriu, ktorá im bola prezentovaná. Práve porovnávanie vlastných skúseností z praxe priamo počas teoretických hodín bolo veľkým prínosom do procesu učenia sa. Účastníci vo veľkej miere pozitívne reagovali na skúsenosti svojich kolegov a tým čiastočne regulovali proces učenia sa. Práve tieto skúsenosti im pomohli internalizovať (zvnútorniť) poznatky počas vzdelávania, ktoré môžu v budúcnosti využiť pri svojej práci.

Tieto roviny si uvedomovali aj samotní účastníci vzdelávania, ktorí sa o ňom vyjadrili nasledovne: *„Výhodou kurzu a snád' i jeho prvoradým pozitívom v množstve ponúk školení pre samosprávy bolo predovšetkým to, čo dokázal ponúknuť jeho absolventom. Nešlo v ňom o konkrétny recept na dobrú prácu sociálneho pracovníka, ale prvoradým cieľom, ako som ho vnímala ja v roli účastníka, bola predovšetkým jeho flexibilita. Kurz hoci bol rozčlenený na tézy jednotlivých blokových školení, nemal za cieľ navrhnúť konkrétne postupy riešenia problémov, ale naopak, v každom zo školení bol poslucháčom ponúknutý návrh, možnosť, pohľad či smer riešenia problému. Hoci takýto spôsob výučby, kedy samotný prijímateľ je i tvorcom osnovy, by sa mohol zdať náročnejší než ten, na ktorý bola asi väčšina z účastníkov zvyknutá ešte zo školských lavíc, nemusí tomu byť vždy tak. Možno práve v prípade kurzu pre sociálnych pracovníkov, ktorý by mal slúžiť na začlenenie znevýhodnených obyvateľov miest a obcí do lepšieho života v komunite bol zvolený náročnejší, ale verím že hlavne pre rozvoj sociálnej práce v obciach lepší a účinnejší spôsob rozvoja tejto práce. Pre mňa možno práve výzva: „**Akí ste vy, taká bude i vaša sociálna práca**“ znamenala od samotného začiatku, kedy som mala možnosť privoňať k sociálnej práci akúsi definíciu, aj vďaka ktorej som vedela lepšie pochopiť význam a obsah jednotlivých prednášok, rozprávanie lektorov, zmysel zhotovených prác, problémy a radosti mojich klientov i samotné úspechy a neúspechy v mojej práci. Pred desiatimi mesiacmi som zmenila moju starú prácu, dnes však viem, že práve moja nová práca zmenila mňa.“* (Kristína Vachanová. *Kurz pre sociálnych pracovníkov obce očami jeho účastníka*, Integrácia 1/2007, s. 25 – 26).

*„Boli to náročné dni, plné nových informácií, sebazoznávania, bolo potrebné maximálne sa sústrediť, aby sme nasali čo najviac informácií. Veľakrát sme boli fyzicky prítomné na kurze, no myšlienkami mnohé z nás boli pri svojich klientoch a prežívali s nimi ich neľahké chvíle. Aj toto svedčilo o tom, že práca sociálneho pracovníka nie je ľahká, v mnohých prípadoch nie je ľahké odosobniť sa.“ (Eva Idčanová. *Moja cesta k sociálnej práci v obci – očami sociálnej pracovníčky z východu*. Integrácia 1/2007, s- 26).*

3. Príklady metód používaných vo vzdelávaní.

Každá časť vzdelávania mala svoju špecifickú tému a preto sa museli lektori popasovať s tým ako, čo najlepšie priblížiť tému účastníkom tak, aby ju vedeli využiť v praxi.

Jednou z hlavných metód použitých vo vzdelávaní boli už vyššie spomenuté praktické zadania, ktorých úlohou bolo to aby účastníci preniesli teoretické poznatky priamo do praxe na obci.

Druhou veľmi často používanou metódou boli rolové hry počas teoretickej prípravy. Pomocou týchto aktivít sa snažili lektori aktívne zapojiť účastníkov do praktického riešenia úloh. Ako príklad uvádzame prednášku o legislatíve v obciach, kde bola využitá rolová hra – obecné zastupiteľstvo. *Účastníci sa rozdelili na starostu, sociálneho pracovníka obce a na poslancov obecného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo sa rozdelilo na dve skupiny. Každá skupina mala za úlohu spracovať argumenty na presadenie svojej vízie sociálnych služieb v obci. Následne v rolovej hre si vyskúšali ako je to „sedieť a presadzovať“ návrhy v obecnom zastupiteľstve.*

Ďalšou metódou bolo praktické riešenie úloh počas teoretických hodín. Ako príklad môžeme uviesť prednášky o projektovom manažmente. Počas týchto prednášok účastníci priamo pripravovali fiktívne projekty do reálnych projektových schém a konzultovali ich s lektormi.

Veľmi významnou metódou v rámci kurzu bol sociálno-psychologický výcvik, ktorý bol zameraný na sebazoznávanie, riešenie konfliktov, asertívne správanie a komunikáciu.

Účastníci vzdelávania absolvovali aj vzdelávanie v počítačových zručnostiach, kde dostali, každý vlastný notebook. Celé vzdelávanie v tejto oblasti preto skúšali priamo prakticky na počítačoch a aj ostatné zadania boli koncipované tak, že ich účastníci museli spracovať aj v elektronickej podobe.

Záver

Cieľom tohto materiálu bolo dať prehľad čitateľom o obsahu a metodike vzdelávania v kurze Sociálny pracovník obce. Ako som už spomínal je veľmi ťažké definovať presnú metodiku, ktorá sa na vzdelávaní využívala, keďže v kurze sa vystriedalo väčšie množstvo lektorov. Základnou filozofiou celého vzdelávania bol vzťah medzi lektorom a účastníkom, ktorý bol založený na partnerskej báze. Práve táto pedagogika „dialógu“ mala za cieľ priniesť pozitívne výsledky nielen v teoretickej úrovni, ale hlavne sa mala preniesť do vzťahu sociálnych pracovníkov obce a ich občanov klientov.

Autor:

*Mgr. Miroslav Cangár
Koordinátor za RPSP a garant praktickej časti vzdelávania*

*Rada pre poradenstvo v sociálnej práci
Františkánska 2
811 01 Bratislava
www.rpsp.sk*

Materiál vznikol prostredníctvom realizácie projektu „Zvyšujeme šance pre znevýhodnené skupiny obyvateľov spoluprácou obcí a neziskových organizácií“.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu.

Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

